

## ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

**στο σχέδιο νόμου «Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας»**

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

### A. ΓΕΝΙΚΑ – Επί της αρχής

Η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας στα τέλη του εικοστού αιώνα είχε ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη πρωτοποριακών εφαρμογών σε όλους τους επιστημονικούς κλάδους, παράλληλα όμως δημιούργησε νέα προβλήματα στη διασφάλιση της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων και ιδίως του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής. Ειδικότερα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών τα προβλήματα κατέστησαν οξύτερά με την απελευθέρωση της αγοράς και την παροχή των σχετικών υπηρεσιών από ιδιώτες υπό συνθήκες σφοδρού ανταγωνισμού. Το υφιστάμενο εθνικό και κοινοτικό νομοθετικό πλαίσιο παρέχει επαρκή προστασία για την αντιμετώπιση των πάσης φύσεως απειλών και δεν πρέπει, επίσης, να παροράται ότι το πρόβλημα της ασφάλειας των επικοινωνιών έχει μία σημαντική τεχνική διάσταση. Ωστόσο, μετά τα γνωστά γεγονότα των υποκλοπών, η Κυβέρνηση έκρινε ότι έπρεπε να ληφθούν πρόσθετα νομοθετικά μέτρα για τη διασφάλιση του απορρήτου της επικοινωνίας, κατ'εφαρμογή του άρθρου 19 του Συντάγματος. Η συσταθείσα ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή, έχοντας επίγνωση αφ' ενός ότι ο νομοθετικός πληθωρισμός δεν συμβάλλει αποτελεσματικά στην επίλυση των προβλημάτων και αφ' ετέρου ότι τα ελεγκτικά μέτρα δεν πρέπει να παρεμποδίζουν ουσιαστικά την ανάπτυξη των ηλεκτρονικών υποδομών και υπηρεσιών της χώρας, υιοθέτησε με φειδώ τη θέσπιση ρυθμίσεων χωρίς να θίγεται το υφιστάμενο νομοθετικό καθεστώς που συχνά αποδίδει κοινοτικό δίκαιο. Η ρύθμιση αποβλέπει κυρίως στη διασφάλιση του απορρήτου των υπηρεσιών σταθερής και κινητής τηλεφωνίας και, με εξαίρεση ορισμένες διατάξεις (άρθρα 13 και 15) δεν επεκτείνεται στην ασφάλεια όλων των μορφών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η επιλογή αυτή της Επιτροπής για το εύρος της νομοθετικής ρυθμίσεως δικαιολογείται από το γεγονός ότι στον ευρύτερο χώρο των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (διαδίκτυο, εσωτερικά δίκτυα, ραδιοδίκτυα κ.λπ.) υπάρχει έντονη κινητικότητα από την πλευρά του διεθνούς και του κοινοτικού δικαίου και μόνο μετά από προηγούμενη κωδικοποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας θα ήταν ασφαλής μία γενικότερη νομοθετική παρέμβαση. Το νομοσχέδιο δεν προτείνει πάντοτε πρωτογενείς ρυθμίσεις, διότι ενίοτε ανάγει σε νομοθετικό επίπεδο υφιστάμενες κανονιστικές ρυθμίσεις ανεξάρτητων αρχών ή θεσπίζει ρητά υποχρεώσεις που συνάγονται ερμηνευτικά από την ισχύουσα νομοθεσία. Διευκρινίζεται ότι το προτεινόμενο νομοσχέδιο δεν περιέχει, κατά κανόνα, ορισμούς, διότι σε διατάξεις τυπικών νόμων και κοινοτικών οδηγιών δίδονται οι αναγκαίοι για την εφαρμογή του ορισμοί. Τέλος, επισημαίνεται ότι για τη θωράκιση του απορρήτου προστίθεται νέο άρθρο 292Α στον Ποινικό Κώδικα και διευρύνονται τα όρια του αξιοποίνου στο έγκλημα της παραβίασης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και της προφορικής συνομιλίας (άρθρο 370 Α').

## B. ΕΙΔΙΚΑ – Κατ' άρθρο

### Άρθρο 1

Με το άρθρο 1 παράγραφος 1 εξαγγέλλεται η επιβολή πρόσθετων υποχρεώσεων σε όλους τους παρόχους δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθόσον αφορά ειδικά τις διαθέσιμες στο κοινό τηλεφωνικές υπηρεσίες ανεξάρτητα από τη χρησιμοποιούμενη τεχνολογία. Η διάταξη προσδιορίζει εμμέσως το κύριο πεδίο εφαρμογής του νομοσχεδίου διευκρινίζοντας παράλληλα ότι δεν καταργούνται άλλες συναφείς υποχρεώσεις που προβλέπει η κείμενη νομοθεσία. Για την αποτροπή ερμηνευτικών ζητημάτων, ως προς την έννοια των διαθέσιμων στο κοινό τηλεφωνικών υπηρεσιών, δίδεται με την παράγραφο 2 ο σχετικός ορισμός με πηγή εμπνεύσεως τα οριζόμενα στην Οδηγία 2002/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Μαρτίου 2002.

### Άρθρο 2

Με το άρθρο 2 εξειδικεύεται η προβλεπόμενη από την υφιστάμενη νομοθεσία υποχρέωση του παρόχου για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων και των συστημάτων υλικού και λογισμικού που χρησιμοποιεί, όταν οι εγκαταστάσεις και τα συστήματα αυτά τελούν υπό την εποπτεία του. Ως εποπτευόμενοι χώροι θεωρούνται εκείνοι που τελούν υπό τον άμεσο και συνεχή έλεγχο του παρόχου χωρίς δυνατότητα προσβάσεως από τρίτους. Η επιλογή των κατάλληλων μέτρων, προκειμένου να αποτρέπεται η παραβίαση του απορρήτου της επικοινωνίας, αποτελεί ευθύνη του παρόχου, ο οποίος υποχρεούται να προβαίνει σε τακτικούς ελέγχους των συστημάτων υλικού και λογισμικού που χρησιμοποιεί και να έχει πλήρη γνώση των τεχνικών δυνατοτήτων τους. Ο πάροχος με τη συναισθημένη με τον κατασκευαστή ή προμηθευτή σύμβαση οφείλει να διασφαλίσει την ενημέρωσή του για τις τεχνικές δυνατότητες του υλικού εξοπλισμού και δεν μπορεί να επικαλείται άγνοια σε περίπτωση παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών.

### Άρθρο 3

Με την παράγραφο 1 θεσπίζεται και νομοθετικά η υποχρέωση του παρόχου να καταρτίζει και εφαρμόζει ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας για την προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας, σύμφωνα με τους κανονισμούς της Α.Δ.Α.Ε.. Το σχέδιο αυτό εγκρίνεται από την Α.Δ.Α.Ε., προκειμένου να εξασφαλίζεται στο πρώτο επίπεδο, δηλαδή του σχεδιασμού, η αποτελεσματική προστασία του απορρήτου.

Στην επόμενη παράγραφο 2 ορίζεται ότι η εφαρμογή του σχεδίου της πολιτικής ασφάλειας ανατίθεται σε εξουσιοδοτούμενο στέλεχος του παρόχου, το οποίο ορίζεται ως υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου. Το πρόσωπο αυτό καλείται να εξασφαλίσει την αποτελεσματική προστασία του απορρήτου στο δεύτερο επίπεδο, δηλαδή της εφαρμογής του σχεδίου πολιτικής ασφάλειας. Λόγω της σημασίας του ρόλου του υπευθύνου διασφάλισης του απορρήτου της επικοινωνίας, ο πάροχος γνωστοποιεί τα στοιχεία του στην Α.Δ.Α.Ε., την Α.Π.Δ.Π.Χ. και την Ε.Ε.Τ.Τ.. Η Α.Δ.Α.Ε. μπορεί να ζητή-

σει την αντικατάσταση του υπευθύνου διασφάλισης του απορρήτου, εφόσον κρίνει ότι δεν παρέχει τα εχέγγυα για την αξιόπιστη άσκηση του έργου του. Η παράγραφος 3 προσδιορίζει τις υποχρεώσεις του υπευθύνου διασφάλισης του απορρήτου και η παράγραφος 4 καθιερώνει πανηγυρικά την υποχρέωση εχεμύθειας του παρόχου, των εργαζομένων και των συνεργατών του για όλα τα θέματα που αφορούν το απόρρητο της επικοινωνίας.

#### Άρθρο 4

Η κρυπτογράφηση των μεταδιδόμενων σημάτων πληροφοριών θεωρείται διεθνώς ως αξιόπιστη μέθοδος προστασίας του απορρήτου, η εφαρμογή της όμως στην αγορά των τηλεπικοινωνιών προϋποθέτει την αποτίμηση του κόστους για την εφαρμογή της κρυπτογράφησης στην πράξη. Για το λόγο αυτόν, η υποχρέωση κρυπτογράφησης δεν επιβάλλεται ευθέως με την έναρξη της ισχύος του νόμου αλλά παρέχεται εξουσιοδότηση για τη θέσπιση με προεδρικό διάταγμα της υποχρέωσης κρυπτογράφησης στα φωνητικά σήματα πληροφοριών, που μεταδίδονται από τα εκτός της εποπτείας του παρόχου φυσικά μέσα. Εκτός εποπτείας είναι οι χώροι που δεν υπόκεινται στον άμεσο και συνεχή έλεγχο του παρόχου και χρησιμοποιούνται για μετάδοση φωνητικών σημάτων με οποιονδήποτε τρόπο (ασύρματα μέσα, μεταλλικές αγωγίμες γραμμές, οπτικές ίνες κ.λπ.). Η μέθοδος και η διαδικασία κρυπτογράφησης γνωστοποιούνται στην Α.Δ.Α.Ε. και τελούν υπό τον έλεγχο της αρχής ως προς την καταλληλότητα και την αποτελεσματικότητά τους. Οι υποχρεώσεις όμως του παρόχου δεν πρέπει να παρακωλύουν την εφαρμογή του νόμου για την άρση του απορρήτου. Η ρύθμιση των τεχνικών θεμάτων της συμβατότητας της διαδικασίας κρυπτογράφησης μεταξύ των διαφόρων παρόχων ανατίθεται στην Α.Δ.Α.Ε..

#### Άρθρο 5

Εξίσου σημαντική με τη διαδικασία κρυπτογράφησης του προηγούμενου άρθρου είναι η υποχρέωση που επιβάλλεται στους παρόχους για την καταγραφή των διαχειριστικών λειτουργιών που επιχειρούνται στο λογισμικό κάθε ψηφιακού κέντρου μεταγωγής (log files). Εξάλλου, προκειμένου να διαφυλάσσονται τα στοιχεία για την άσκηση του προληπτικού και κατασταλτικού ελέγχου, ορίζεται ότι η καταγραφή των διαχειριστικών λειτουργιών γίνεται σε ειδικά μέσα που εξασφαλίζουν την ακεραιότητα των σχετικών αρχείων και απαγορεύεται ρητώς οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση επέμβαση στα σχετικά δεδομένα. Οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5, όπως ο χρόνος διατήρησης των ειδικών μέσων καταγραφής των log files, η υποχρέωση αποστολής στην Α.Δ.Α.Ε. των μέσων αυτών για έλεγχο ή ο επιτόπιος έλεγχος, καθώς και τα τεχνικά ζητήματα, ρυθμίζονται με κανονισμό της Α.Δ.Α.Ε..

#### Άρθρο 6

Με το άρθρο 6 διασαφηνίζονται θέματα της διαδικασίας κατά τους τακτικούς και έκτακτους ελέγχους που διενεργεί η Α.Δ.Α.Ε. για την τήρηση της εφαρμογής των διατάξεων του παρόντος νόμου και της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας.

#### Άρθρο 7

Η υποχρέωση υποβολής, κατά τακτά χρονικά διαστήματα (τρίμηνο), δήλωσης με τα αναγκαία στοιχεία παρέχει τη δυνατότητα στην Α.Δ.Α.Ε. να ελέγχει κατά πόσο οι άρσεις του απορρήτου της επικοινωνίας από συγκεκριμένο πάροχο τελούν σε αντιστοιχία με τις άρσεις που διέταξε η δικαστική ή εισαγγελική αρχή. Η ρύθμιση θα συμβάλει στην αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα των ελέγχων που διενεργεί η αρχή για να διαπιστώσει την τήρηση της εφαρμογής του νόμου και, επιπροσθέτως, θα λειτουργήσει αποτρεπτικά στο ενδεχόμενο άρσεως του απορρήτου χωρίς τη συνδρομή των νομίμων προϋποθέσεων.

#### Άρθρο 8

Στην παράγραφο 1 ορίζεται ότι σε περίπτωση παραβίασης του απορρήτου ο υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου ενημερώνει αμέσως την εισαγγελική αρχή και την Α.Δ.Α.Ε. αλλά και τους κατά περίπτωση θιγόμενους συνδρομητές. Είναι προφανές ότι η ενημέρωση των αρχών το ταχύτερο δυνατόν θα βοηθήσει στην αποκάλυψη και σύλληψη των δραστών και την κατάσχεση των μέσων και των προϊόντων του εγκλήματος. Ως προς τη διαπιστωθείσα παράβαση, ο πάροχος και τα λοιπά πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 έχουν υποχρέωση εχεμύθειας, όπως ορίζεται στην παράγραφο 2. Επίσης, με διάταξη της παραγράφου 2, επιβάλλεται στα πρόσωπα αυτά η υποχρέωση να λαμβάνουν όλα τα ενδεικνυόμενα μέτρα για τη διασφάλιση των αποδεικτικών στοιχείων της τελέσεως του εγκλήματος μέχρι να λάβουν ειδικές εντολές από τις αρμόδιες αρχές.

#### Άρθρο 9

Η ποινική προστασία που παρέχεται κατά τις ισχύουσες διατάξεις στο απόρρητο της τηλεφωνικής επικοινωνίας κρίνεται γενικά ως επαρκής. Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι το ατομικό έννομο αγαθό του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας προστατεύεται με επάρκεια, δεν συμβαίνει το ίδιο και με το υπερατομικό έννομο αγαθό της ασφάλειας των επικοινωνιών. Πρόκειται για την τεχνολογική υποδομή (σε υλικό και λογισμικό) που παρέχει στο σύστημα τηλεφωνικών επικοινωνιών τη δυνατότητα να ανθίσταται σε τυχαία περιστατικά αλλά και σε κακόβουλες επιθέσεις, ώστε να καθίσταται ασφαλής και προσιτή η τηλεφωνική επικοινωνία, ιδίως από πλευράς διαθεσιμότητας, αυθεντικότητας, ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας των υπό μετάδοση πληροφοριών ή δεδομένων. Κάθε επίθεση στην εν λόγω υποδομή (ιδίως στις εγκαταστάσεις, στα δίκτυα, ή στο λογισμικό του συστήματος) καθιστά τις τηλεφωνικές επικοινωνίες ευάλωτες, εν όλω ή εν μέρει, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να ασκείται ακωλύτως η θεμελιώδης ελευθερία που κατοχυρώνεται στο άρθρο 19 του Συντάγματος.

Εν όψει της προεκτεθείσας σημασίας της ασφάλειας των επικοινωνιών, με το άρθρο 9 εισάγεται νέο άρθρο (άρθρο 292Α) στον Ποινικό Κώδικα, με τις διατάξεις του οποίου παρέχεται σε αυτήν ποινική προστασία αντίστοιχη σε βαρύτητα προς εκείνη που παρέχεται σε άλλα υπερατομικά έννομα αγαθά του 14ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα, δηλαδή στην ασφάλεια

λεια των συγκοινωνιών και των κοινωφελών εγκαταστάσεων. Η συστηματική ένταξη του νέου άρθρου στο προαναφερθέν κεφάλαιο του Ποινικού Κώδικα προσδιορίζει εν πολλοίς και το είδος συρροής αυτού με τη διάταξη του άρθρου 370Α.

Το νέο άρθρο 292Α του Ποινικού Κώδικα περιλαμβάνει επτά παραγράφους. Με την παράγραφο 1 καταστρώνεται ως έγκλημα (πλημμέλημα) συγκεκριμένης διακινδυνεύσεως η προσβολή της ασφάλειας των τηλεφωνικών επικοινωνιών με τη χωρίς δικαίωμα πρόσβαση σε σύνδεση, δίκτυο ή σύστημα υλικού ή λογισμικού που χρησιμοποιείται για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών. Ως διακεκριμένη περίπτωση της εν λόγω πράξεως προβλέπεται η τέλεσή της από εργαζόμενο ή συνεργάτη του παρόχου των υπηρεσιών τηλεφωνίας. Εξάλλου, με την παράγραφο 2 τιμωρείται η παρεμπόδιση ή η θέση σε συγκεκριμένο κίνδυνο της λειτουργίας μιας εγκαταστάσεως παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας με τη φθορά πράγματος που εξυπηρετεί τη λειτουργία αυτή.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 3, θεσπίζεται ως «λευκός ποινικός νόμος» και ως έγκλημα ιδιαίτερο η παραβίαση, εκ μέρους του παρόχου υπηρεσιών τηλεφωνίας ή του νόμιμου εκπροσώπου αυτού, διατάξεως κανονισμού της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.) ή όρου της άδειας λειτουργίας που αναφέρονται στην ασφάλεια των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Με την επόμενη παράγραφο 4 τιμωρείται ως ιδιαίτερο έγκλημα γνήσιας παράλειψης η, εκ μέρους του παρόχου υπηρεσιών τηλεφωνίας ή του νόμιμου εκπροσώπου αυτού ή του υπευθύνου διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών, μη λήψη των αναγκαίων μέτρων για την αποτροπή των κατά την παράγραφο 1 πράξεων, εφόσον αυτές τελέσθηκαν, ανεξάρτητα αν ο υπάιτιος αυτών θα τιμωρηθεί.

Στη συνέχεια, με την παράγραφο 5 ορίζεται ότι η διάπραξη των εγκλημάτων των προηγούμενων παραγράφων τιμωρείται σε βαθμό κακούργηματος, εφόσον ο δράστης είχε σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος ή να προκαλέσει περιουσιακή ζημία σε άλλον. Ακόμα αυστηρότερα τιμωρείται με την παράγραφο 6 η τέλεση των εγκλημάτων των παραγράφων 1 έως 5, αν από αυτή μπορεί να προκληθεί κίνδυνος στο δημοκρατικό πολίτευμα ή σε απόρρητο που αναφέρεται στην ασφάλεια του κράτους ή στην ασφάλεια εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας.

Τέλος, με την τελευταία παράγραφο 7 τιμωρείται η αθέμιτη διάθεση στο εμπόριο ή η με άλλον τρόπο προσφορά εγκατάστασης ειδικών τεχνικών μέσων για την τέλεση των πράξεων της παραγράφου 1. Ομοίως τιμωρείται και η δημόσια διαφήμιση ή προσφορά υπηρεσιών για την τέλεση των εν λόγω πράξεων.

#### Άρθρο 10

Με το άρθρο 10 επέρχονται στη βασική ποινική διάταξη του άρθρου 370Α του Ποινικού Κώδικα προσθήκες και βελτιώσεις, που επιβάλλονται από διεθνή κανονιστικά κείμενα και έχουν καταστεί αναγκαίες από την πρόοδο της τεχνολογίας. Ειδικότερα, το θεσπιζόμενο αξιόποινο των προβλεπόμενων στην παράγραφο 1 πράξεων διευρύνεται προς δύο κατευθύνσεις. Πρώτον, αντικειμενικά, ούτως ώστε η πράξη της παγίδευσης ή παρέμβασης να μην αφορά, εφεξής, μόνο συσκευή ή τηλεφωνική σύνδεση αλλά και σύστημα υλικού ή λογισμικού, που χρησιμο-

ποιείται για την παροχή υπηρεσιών τηλεφωνίας. Δεύτερον, το αξιόποινο διευρύνεται υποκειμενικά, διότι ορίζεται ότι είναι δυνατόν ο δράστης να πράττει με σκοπό όχι μόνον ο ίδιος αλλά και άλλος να πληροφορηθεί ή να μαγνητοφωνήσει ή να αποτυπώσει σε υλικό φορέα το περιεχόμενο της τηλεφωνικής συνδιάλεξης μεταξύ τρίτων ή τα στοιχεία της θέσης και κίνησης της εν λόγω επικοινωνίας. Εξάλλου, με το δεύτερο εδάφιο προβλέπεται (όπως και μέχρι τώρα) ότι η πράξη του προηγούμενου εδαφίου τιμωρείται και όταν ο δράστης αποτυπώσει σε υλικό φορέα το περιεχόμενο της τηλεφωνικής επικοινωνίας του με άλλον χωρίς τη συναίνεση του τελευταίου.

Περαιτέρω, διευρύνεται ομοίως το αξιόποινο της κατά την παράγραφο 2 παραβίασης του απορρήτου προφορικής συνομιλίας, αφού εφεξής τιμωρείται όχι μόνον η μαγνητοφώνηση προφορικής συνομιλίας μεταξύ τρίτων ή η μαγνητοφώνηση μη δημόσιας πράξης τρίτου, αλλά γενικώς η αποτύπωσή τους σε υλικό φορέα. Εξάλλου, το προβλεπόμενο στην παράγραφο 4 ιδιαίτερο έγκλημα διευρύνεται ως προς τον κύκλο των δραστών, αφού μπορεί πλέον να διαπραχθεί και από πάροχο υπηρεσιών τηλεφωνίας ή νόμιμο εκπρόσωπο αυτού ή από μέλος της διοίκησης ή από τον υπεύθυνο διασφάλισης του απορρήτου ή, τέλος, από εργαζόμενο ή συνεργάτη του παρόχου.

Ακόμη, εν όψει της γενικευμένης, διαρκώς εξαπλούμενης και, χωρίς όρια, απόκτησης και χρήσης των αθέμιτων μαγνητοφωνήσεων ή μαγνητοσκοπήσεων, μέσω της δημοσιοποίησής τους από τα ΜΜΕ, που έχει οδηγήσει, πλέον, κατ' ουσία, στην κατάργηση της ιδιωτικότητας και στην ανεμπόδιστη εισβολή στην ιδιωτική ζωή των ατόμων ποικιλώνυμων συμφερόντων, κρίθηκε αναγκαία η τροποποίηση, επί το αυστηρότερο, της διατάξεως του άρθρου 370Α του ΠΚ και η αναβάθμισή της σε κακούργημα τιμωρούμενο με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, ώστε να περιφρουρηθούν και θωρακισθούν τα ιδιωτικά δικαιώματα, η ιδιωτική ζωή και τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα του ατόμου, που αποτελούν εκδήλωση της προσωπικότητάς του, την οποία πρωταρχικά προστατεύει το Σύνταγμα. Προς εναρμόνιση δε της διατάξεως αυτής προς εκείνη του άρθρου 19 παρ. 3 του Συντάγματος, κατά την οποία απαγορεύεται, απολύτως και χωρίς διάκριση, η χρήση αποδεικτικών μέσων, που έχουν αποκτηθεί παράνομα, κρίθηκε επιβεβλημένη η απόλειψη της παρ. 4 του άρθρου αυτού του ΠΚ. Περαιτέρω, κατ' αντιστοιχία προς το ισχύον άρθρο 370Β εισάγεται και στο άρθρο 370Α (παρ. 5) η κατά τα άρθρα 146 και 147 του Ποινικού Κώδικα τιμώρηση της δια της τελέσεως των πράξεων των παραγράφων 1 και 3 παραβίασης στρατιωτικού ή διπλωματικού απορρήτου ή απορρήτου που αναφέρεται στην ασφάλεια του κράτους ή την ασφάλεια εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας. Τέλος, για να εναρμονιστεί με τις παραπάνω ρυθμίσεις η διάταξη του άρθρου 177 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαταστάθηκε η παράγραφος 2 αυτού.

#### Άρθρο 11

Στην παράγραφο 1 προβλέπονται οι διοικητικές κυρώσεις που επιβάλλονται στον πάροχο υπηρεσιών τηλεφωνίας σε περίπτωση παραβάσεως από τα όργανα ή το προσωπικό του των υποχρεώσεων, οι οποίες ορίζονται από διατάξεις του παρόντος νόμου. Ανάλογα με τη βαρύτητα των παραβάσεων ή την καθ' υποτροπή τέλεσή

τους, δύναται να επιβληθεί και η οριστική ανάκληση της άδειας του παρόχου. Οι κυρώσεις επιβάλλονται ύστερα από την προηγούμενη ακρόαση του παρόχου. Με τις διατάξεις της παραγράφου 2 ορίζεται ότι οι διοικητικές κυρώσεις της σύστασης και του προστίμου επιβάλλονται από την Α.Δ.Α.Ε. ενώ η ανάκληση της άδειας, προσωρινώς ή οριστικώς, επιβάλλεται από την Ε.Ε.Τ.Τ. στην αρμοδιότητα της οποίας ανήκει η χορήγηση και η ανάκληση των αδειών σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3431/2006. Διευκρινίζεται ότι η παροχή εξηγήσεων ενώπιον της Ε.Ε.Τ.Τ. περιορίζεται στην επιμέτρηση της ποινής, δεδομένου ότι έχουν προηγουμένως δοθεί εξηγήσεις για τα πραγματικά περιστατικά τέλεσης της παράβασης. Τέλος, με τις διατάξεις της παραγράφου 3, ορίζεται ότι οι αποφάσεις που επιβάλλουν διοικητικές κυρώσεις κατ' εφαρμογή του παρόντος νόμου, υπόκεινται σε ουσιαστική προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών και, περαιτέρω, προβλέπεται αίτηση αναίρεσης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

#### Άρθρο 12

Στην παράγραφο 1 προβλέπεται η αστική ευθύνη εκείνου που κατά παράβαση του νόμου προκαλεί σε άλλον περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη. Πρόκειται για γνήσια αντικειμενική αδιοπρακτική ευθύνη, αφού για τη θεμελίωσή της δεν ενδιαφέρει η συνδρομή δόλου ή αμέλειας του δράστη. Η ευθύνη αυτή ρυθμίζεται κατά τα λοιπά από τις οικείες διατάξεις του Αστικού Δικαίου, όπως είναι εκείνη περί συνδρομής αιτιώδους συνάφειας μεταξύ συμπεριφοράς του δράστη και επιβλαβούς αποτελέσματος και εκείνη περί συνδρομής οικείου πταίσματος του παθόντος. Η δέσμευση του δικαστή να αναγνωρίσει ή να επιδικάσει, ως ελάχιστη αποζημίωση, το ποσό των 10.000 ευρώ οφείλεται στη σπουδαιότητα του προσβαλλόμενου έννομου αγαθού του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και προϋποθέτει, βέβαια, την κρίση του δικαστή ότι όντως υπέστη ο παθών ηθική βλάβη. Περαιτέρω, στην παράγραφο 2 ορίζεται η ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, γνωστή για την ταχύτητα διεξαγωγής της, ως η αρμόζουσα προς επίλυση των σχετικών με την εξεταζόμενη ευθύνη διαφορών. Η περιεχόμενη και στις δύο παραγράφους ρύθμιση είναι αντίστοιχη προς εκείνη του άρθρου 14 του ν. 3471/2006 για την προστασία του έννομου αγαθού των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η εναρμονισμένη ρύθμιση δικαιολογείται από το γεγονός ότι συνήθως τα ως άνω δύο έννομα αγαθά προσβάλλονται από μία και μόνη συμπεριφορά του δράστη.

#### Άρθρο 13

Οι διατάξεις του άρθρου 13 αποσκοπούν στη θωράκιση των υποδομών και μέσων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών με την κατάρτιση και εφαρμογή εθνικού σχεδίου ασφάλειας των επικοινωνιών (ΕΣΑΕ). Η αδιάλειπτη μέριμνα της πολιτείας για την αποτελεσματική προστασία των ηλεκτρονικών επικοινωνιών είναι επιβεβλημένη λόγω της καίριας σημασίας τους κατά την παροχή αγαθών ζωτικής σημασίας προς το κοινωνικό σύνολο (άμυνα, δημόσια τάξη και ασφάλεια, υπηρεσίες υγείας, εκπαίδευσης, υπηρεσίες κοινής ωφέλειας κ.ά.). Η κατάρτιση και εφαρμογή του ΕΣΑΕ είναι βέβαιο ότι θα ενισχύσει την προστασία των συστημάτων των ηλεκτρονικών

επικοινωνιών, διότι θα θεσπίσει τις αρχές της εθνικής στρατηγικής, θα ορίσει τα όργανα και θα καθιερώσει γενικούς και ενιαίους κανόνες ασφάλειας στους τομείς της διοικητικής δράσης, οι οποίοι χρησιμοποιούν αποκλειστικώς ή εν μέρει τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες, καθώς και στον τομέα της παροχής από τους ιδιώτες υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών προς το κοινό. Με βάση τα παραπάνω είναι προφανές ότι δεν θίγεται η ισχύς των κανονισμών της Α.Δ.Α.Ε. για την προστασία του απορρήτου των επικοινωνιών ή άλλων ειδικών κανονισμών που εγκρίνονται από άλλες αρχές ή όργανα, ενδέχεται, όμως, να απαιτηθεί η προσαρμογή των ειδικών αυτών κανονισμών στις αρχές, τις κατευθύνσεις και τις ρυθμίσεις του ΕΣΑΕ μετά την έγκρισή του.

Ειδικότερα, με τη διάταξη της παραγράφου 1 προβλέπεται η κατάρτιση του ΕΣΑΕ και ορίζεται σε αδρές γραμμές το περιεχόμενό του, ενώ με την παράγραφο 2 προβλέπεται ότι το ΕΣΑΕ εγκρίνεται και αναθεωρείται με προεδρικό διάταγμα που προτείνεται από τους συναρμόδιους Υπουργούς. Με την παράγραφο 3 θεσπίζεται υποχρέωση για την εφαρμογή των ρυθμίσεων του ΕΣΑΕ από τις δημόσιες υπηρεσίες, τα κρατικά νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου και τους παρόχους ηλεκτρονικών υπηρεσιών. Παραλλήλως λαμβάνεται μέριμνα ούτως ώστε νευραλγικοί τομείς της διοικητικής δράσης να εξαιρεθούν, εφόσον κριθεί αναγκαίο, από την υπαγωγή τους στο ΕΣΑΕ. Τέλος, με τις διατάξεις της παραγράφου 4 συνιστάται ειδική τεχνική νομοπαρασκευαστική επιτροπή, στην οποία ανατίθεται η κατάρτιση σχεδίου του ΕΣΑΕ. Μέλη της επιτροπής αυτής προβλέπεται να είναι επιστήμονες όλων των Υπουργείων, τα οποία σήμερα ασκούν επιτελικές αρμοδιότητες στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή ασκούν την καθ' ύλην αρμοδιότητά τους, κατά κύριο λόγο, με τη χρήση ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Η σύνθεση της επιτροπής και ο περιορισμένος αριθμός των μελών της (εννεαμελής) συνιστούν τις εγγυήσεις για την αξιοποίηση των γνώσεων και της εμπειρίας των στελεχών του Δημοσίου (μηχανικών επικοινωνιών κ.ά.) και την ταχεία κατάρτιση και έγκριση του ΕΣΑΕ.

#### Άρθρο 14

Με βάση την κείμενη νομοθεσία, η Ελληνική Αστυνομία έχει τη γενική αρμοδιότητα πρόληψης και καταστολής των εγκλημάτων του Ποινικού Κώδικα και των ειδικών ποινικών νόμων. Με τις διατάξεις του άρθρου αυτού ανατίθεται και ρητώς στην Ελληνική Αστυνομία αρμοδιότητα για την πρόληψη και καταστολή των εγκλημάτων παραβίασης του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, πρώτον, διότι οι υφιστάμενες αρμοδιότητές της είναι συναφείς με τα εγκλήματα παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών και δεύτερον, διότι η επιχειρησιακή ετοιμότητα των υπηρεσιών της δύναται να συμβάλει στην αποτελεσματική δίωξη των ανωτέρω εγκλημάτων.

#### Άρθρο 15

Με τις μεταβατικές διατάξεις διασαφηνίζεται ότι κρίνονται με βάση το νομοθετικό καθεστώς του χρόνου τελέσεώς τους οι πράξεις ή παραλείψεις, οι οποίες εμπιπτουν στο πεδίο εφαρμογής των μέχρι τούδε υφιστάμενων διατάξεων, αλλά συγχρόνως συνιστούν παραβάσεις και των ειδικών ρυθμίσεων του παρόντος νόμου. Η διά-

ταξη αναφέρεται στις μέχρι την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου παραβάσεις της κείμενης νομοθεσίας, οι οποίες αποκαλύπτονται μετά την έναρξη της ισχύος του και ορίζει ότι όλα τα σχετικά ζητήματα (φύση παραβάσεως, διοικητικές κυρώσεις, διαδικασία επιβολής, αρμοδιότητα δικαστηρίων κ.λπ.) κρίνονται με βάση το νομοθετικό καθεστώς του χρόνου τελέσεως της παραβάσεως.

Αθήνα, 15 Μαΐου 2008

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

|                               |                                                             |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ                    | ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ<br>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ                               |
| Πρ. Παυλόπουλος               | Γ. Αλογοσκούφης                                             |
| ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ                    | ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ                                              |
| Θ. Μπακογιάννη                | Ευάγ. - Β. Μείμαράκης                                       |
| ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ                     | ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ                                                 |
| Χρ. Φώλιας                    | Σ. Χατζηγάκης                                               |
| ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ<br>ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ | ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ,<br>ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ<br>ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ |
| Κ. Χατζηδάκης                 | Γ. Βουλγαράκης                                              |

## ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

### **Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας**

#### **Άρθρο 1** **Υποχρεώσεις παρόχου**

1. Ο πάροχος δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και τα πρόσωπα που αναφέρονται στον παρόντα νόμο έχουν, καθόσον αφορά διαθέσιμες στο κοινό τηλεφωνικές υπηρεσίες, τις προβλεπόμενες στα επόμενα άρθρα υποχρεώσεις πέραν εκείνων που ορίζονται στις ισχύουσες διατάξεις.

2. Ως τηλεφωνικές υπηρεσίες διαθέσιμες στο κοινό νοούνται εκείνες που παρέχονται για τη δημιουργία και τη λήψη εθνικών και διεθνών κλήσεων μέσω αριθμού ή αριθμών του εθνικού σχεδίου αριθμοδότησης.

#### **Άρθρο 2** **Ασφάλεια υπηρεσιών τηλεφωνίας**

1. Ο πάροχος ευθύνεται για την ασφάλεια των υπό την εποπτεία του χώρων, εγκαταστάσεων, συνδέσεων και των συστημάτων υλικού και λογισμικού. Προς τούτο έχει την υποχρέωση να λαμβάνει τα κατάλληλα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα και να χρησιμοποιεί συστήματα υλικού και λογισμικού, τα οποία διασφαλίζουν το απόρρητο της επικοινωνίας και επιτρέπουν την αποκάλυψη της παραβίασης ή απόπειρας παραβίασης του απορρήτου της επικοινωνίας.

2. Ο πάροχος υποχρεούται να διασφαλίζει την τήρηση των προβλεπόμενων στην προηγούμενη παράγραφο μέτρων, να προβαίνει σε τακτικό έλεγχο των συστημάτων υλικού και λογισμικού που βρίσκονται στην εποπτεία του και να έχει πλήρη γνώση των τεχνικών δυνατοτήτων τους.

#### **Άρθρο 3** **Ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας**

1. Ο πάροχος υποχρεούται να καταρτίζει και εφαρμόζει ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας ως προς τα μέσα, τις μεθόδους και τα μέτρα που διασφαλίζουν το απόρρητο της επικοινωνίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα σε κανονισμούς της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) που εκδίδονται κατά το άρθρο 6 παράγραφος 1 περίπτωση ιβ' του ν. 3115/2003 (ΦΕΚ 47 Α'). Στο ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας περιέχονται ιδίως: α) τα συστήματα που χρησιμοποιούνται για τη διασφάλιση του απορρήτου, β) η καταγραφή και αξιολόγηση των κινδύνων που ενδέχεται να επηρεάσουν την εύρυθμη λειτουργία του εξοπλισμού και να οδηγήσουν σε παραβίαση του απορρήτου της επικοινωνίας και γ) τα μέτρα αποτροπής των κινδύνων που έχουν αναγνωριστεί. Το ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας και κάθε αναθεώρηση αυτού εγκρίνεται από την ΑΔΑΕ.

2. Η εφαρμογή του ειδικού σχεδίου πολιτικής ασφάλειας ανατίθεται από τον πάροχο σε εξουσιοδοτούμενο στέλεχος, το οποίο ορίζεται ως υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου. Η σχετική απόφαση του παρόχου υποβάλλεται στην ΑΔΑΕ και κοινοποιείται στην Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ) και στην Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρο-

μείων (ΕΕΤΤ). Η ΑΔΑΕ δύναται να ζητήσει οποτεδήποτε, αυτεπαγγέλτως ή ύστερα από αίτημα της ΑΠΔΠΧ ή της ΕΕΤΤ ή άλλης δημόσιας αρχής, την αντικατάσταση του υπευθύνου διασφάλισης του απορρήτου με αιτιολογημένη απόφασή της, η οποία ανακοινώνεται στον πάροχο.

3. Ο υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου υποχρεούται να τηρεί το ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας και να συνεργάζεται με τις αρμόδιες αρχές για την αποτελεσματική άσκηση του έργου του.

4. Ο πάροχος, τα μέλη της διοίκησης και ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, ο υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου, οι εργαζόμενοι και οι συνεργάτες του παρόχου έχουν υποχρέωση εχεμύθειας για όλα τα θέματα που αφορούν το απόρρητο των επικοινωνιών.

#### **Άρθρο 4** **Κρυπτογράφηση φωνητικών σημάτων πληροφοριών**

1. Με διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Μεταφορών και Επικοινωνιών δύναται να επιβληθεί στους παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας υποχρέωση κρυπτογράφησης στα φωνητικά σήματα πληροφοριών που μεταδίδονται από τα εκτός της εποπτείας τους φυσικά μέσα, όπως είναι, ιδίως, οι οπτικές ίνες, οι αγωγίμες γραμμές μεταφοράς και οι ζεύξεις. Με το ίδιο διάταγμα καθορίζονται το χρονοδιάγραμμα, οι κατηγορίες των φυσικών μέσων στις οποίες εφαρμόζεται κατά προτεραιότητα η υποχρέωση κρυπτογράφησης, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία τεχνική λεπτομέρεια. Κατά την έκδοση του διατάγματος λαμβάνονται υπόψη, μεταξύ άλλων, τα διεθνή πρότυπα, η διεθνής πρακτική, οι σύγχρονες τεχνολογικές εξελίξεις και το κόστος εφαρμογής της κρυπτογράφησης.

2. Οι μέθοδοι κρυπτογράφησης γνωστοποιούνται από τον πάροχο στην ΑΔΑΕ. Ο πάροχος συμμορφώνεται προς τις οδηγίες της αρχής, καθόσον αφορά ιδίως την καταλληλότητα, την αποτελεσματικότητα ή την αντικατάσταση των μεθόδων κρυπτογράφησης που χρησιμοποιεί. Ο πάροχος οφείλει να ανανεώνει και να προσαρμόζει τις μεθόδους κρυπτογράφησης, σύμφωνα με τις εξελίξεις της σχετικής τεχνολογίας.

3. Η συμμόρφωση του παρόχου προς τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν επιτρέπεται να παρακωλύει την εφαρμογή της κείμενης νομοθεσίας για την άρση του απορρήτου.

4. Με κανονισμούς που εκδίδονται από την ΑΔΑΕ, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 περίπτωση ιβ' του ν. 3115/2003, ρυθμίζονται θέματα συμβατότητας της διαδικασίας κρυπτογράφησης μεταξύ των παρόχων.

#### **Άρθρο 5** **Καταγραφή διαχειριστικών λειτουργιών**

Οι πάροχοι υπηρεσιών τηλεφωνίας, οι οποίοι χρησιμοποιούν ψηφιακά κέντρα μεταγωγής, υποχρεούνται να καταγράφουν τις διαχειριστικές λειτουργίες που επιχειρούνται στο λογισμικό κάθε κέντρου. Η καταγραφή αυτή γίνεται σε ειδικά μέσα που εξασφαλίζουν την ακεραιότητα των σχετικών αρχείων. Απαγορεύεται σε οποιονδήποτε κάθε άμεση ή έμμεση επέμβαση στα δεδομένα των ανωτέρω αρχείων. Με κανονισμό της ΑΔΑΕ, που εκδίδεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 περίπτωση ιβ' του ν. 3115/2003, ρυθμίζονται οι ανα-

γκαίες λεπτομέρειες για την τήρηση των αρχείων του παρόντος άρθρου.

### **Άρθρο 6** **Έλεγχος των συστημάτων του παρόχου**

Η ΑΔΑΕ προβαίνει σε τακτικούς και έκτακτους ελέγχους της υποδομής του συστημάτων υλικού και λογισμικού και γενικώς των μέσων που τελούν υπό την εποπτεία του παρόχου, προκειμένου να διαπιστωθεί η τήρηση των διατάξεων του παρόντος νόμου και της κείμενης νομοθεσίας για την προστασία του απορρήτου της επικοινωνίας. Ο έλεγχος της ΑΔΑΕ δύναται να περιλαμβάνει και τεχνικές δοκιμές με χρήση της υποδομής του παρόχου ή της υποδομής των συστημάτων υλικού και λογισμικού που διαθέτει η ΑΔΑΕ ή άλλη δημόσια αρχή. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 3 υποχρεούνται να διευκολύνουν τον έλεγχο.

### **Άρθρο 7** **Δήλωση για την άρση του απορρήτου**

Το πρώτο δεκάημερο κάθε τριμήνου υποβάλλεται στον Πρόεδρο της ΑΔΑΕ δήλωση υπογεγραμμένη από τον πάροχο ή τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτού και τον υπεύθυνο διασφάλισης του απορρήτου, στην οποία αναφέρονται οι διατάξεις και τα βουλεύματα για την άρση του απορρήτου, καθώς και οι αρχές που είχαν υποβάλει το σχετικό αίτημα.

### **Άρθρο 8** **Άμεσες ενέργειες σε περίπτωση παραβίασης του απορρήτου**

1. Σε περίπτωση παραβίασης ή ιδιαίτερου κινδύνου παραβίασης του απορρήτου της επικοινωνίας, ο υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου υποχρεούται να ενημερώνει αμελλητί τον πάροχο ή τον νόμιμο εκπρόσωπο αυτού, την εισαγγελική αρχή, την ΑΔΑΕ και τους κατά περίπτωση θιγόμενους συνδρομητές. Η ενημέρωση γίνεται εγγράφως και σε περίπτωση αδυναμίας άμεσης επικοινωνίας με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο.

2. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στην παράγραφο 4 του άρθρου 3 υποχρεούνται, μέχρι την περιέλευση των εντολών της εισαγγελικής αρχής και της ΑΔΑΕ, να μην ανακοινώνουν σε οποιονδήποτε στοιχεία που αφορούν την παραβίαση ή τον ιδιαίτερο κίνδυνο παραβίασης του απορρήτου και να λαμβάνουν τα ενδεικνυόμενα μέτρα για τη διαφύλαξη των αποδεικτικών στοιχείων. Μετά την περιέλευση των σχετικών εντολών τα ανωτέρω πρόσωπα υποχρεούνται να συμμορφώνονται προς αυτές.

### **Άρθρο 9** **Τροποποιήσεις και προσθήκη άρθρου 292Α στον Ποινικό Κώδικα**

1. Ο τίτλος του δέκατου τέταρτου κεφαλαίου του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Εγκλήματα κατά της ασφάλειας των συγκοινωνιών, των τηλεφωνικών επικοινωνιών και κατά των κοινωνικών εγκαταστάσεων».

2. Στο κείμενο του άρθρου 292 (παρακώλυση συγκοινωνιών) του Ποινικού Κώδικα οι λέξεις «τηλεγράφου ή τηλεφώνου» αντικαθίστανται με τις λέξεις «ή τηλεγρά-

φου».

3. Μετά το άρθρο 292 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται άρθρο 292Α, που έχει ως εξής:

### **«Άρθρο 292Α** **Εγκλήματα κατά της ασφάλειας των τηλεφωνικών επικοινωνιών**

1. Όποιος χωρίς δικαίωμα αποκτά πρόσβαση σε σύνδεση ή σε δίκτυο παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας ή σε σύστημα υλικού ή λογισμικού, που χρησιμοποιείται για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών, και με τον τρόπο αυτόν θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των τηλεφωνικών επικοινωνιών, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή από δέκα χιλιάδες (10.000) μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. Αν ο υπαίτιος της πράξης του προηγούμενου εδαφίου είναι εργαζόμενος ή συνεργάτης του παρόχου υπηρεσιών τηλεφωνίας, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή από είκοσι χιλιάδες (20.000) μέχρι εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ.

2. Όποιος παρεμποδίζει ή θέτει σε κίνδυνο τη λειτουργία εγκατάστασης παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας με την εν όλω ή εν μέρει καταστροφή, βλάβη, αφαίρεση, μεταβολή ή αχρήστευση πράγματος που εξυπηρετεί την ως άνω λειτουργία, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή από πενήντα χιλιάδες (50.000) μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

3. Ο πάροχος υπηρεσιών τηλεφωνίας ή ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού, ο οποίος παραβιάζει διάταξη κανονισμού της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ) ή όρο της Γενικής Άδειας ή του δικαιώματος χρήσης αριθμού, που αναφέρονται στην ασφάλεια των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

4. Ο πάροχος υπηρεσιών τηλεφωνίας ή ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτού ή ο υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών κατά το άρθρο 3 του παρόντος νόμου, που παραλείπει να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή πράξης της παραγράφου 1, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και χρηματική ποινή από πενήντα χιλιάδες (50.000) μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ, εφόσον η πράξη τελέστηκε ή έγινε απόπειρα τελέσεως αυτής, ανεξάρτητα αν ο δράστης τιμωρηθεί.

5. Αν ο υπαίτιος των πράξεων των προηγούμενων παραγράφων είχε σκοπό να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος ή να προκαλέσει περιουσιακή ζημία σε άλλον, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών και χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) μέχρι τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ. Εφόσον το συνολικό όφελος ή η συνολική ζημία υπερβαίνουν το ποσό των εβδομήντα τριών χιλιάδων (73.000) ευρώ, ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) μέχρι πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.

6. Αν από τις πράξεις των προηγούμενων παραγράφων μπορεί να θεθούν σε κίνδυνο θεμελιώδεις αρχές και θεσμοί του Πολιτεύματος, όπως μνημονεύονται στο άρθρο 134α του Ποινικού Κώδικα ή απόρρητο που αναφέρεται στην ασφάλεια του κράτους ή στην ασφάλεια εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, επιβάλλεται κάθειρξη.

7. Όποιος αθέμιτα διαθέτει στο εμπόριο ή με άλλον τρόπο προσφέρει προς εγκατάσταση ειδικά τεχνικά μέσα για την τέλεση των πράξεων της παραγράφου 1 ή δημόσια διαφημίζει ή προσφέρει τις υπηρεσίες του για την τέλεσή τους, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή από δέκα χιλιάδες (10.000) μέχρι πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ.»

#### **Άρθρο 10** **Τροποποίηση του άρθρου 370Α του Ποινικού Κώδικα**

1. Το άρθρο 370Α του Ποινικού κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

##### **«Άρθρο 370Α**

Παραβίαση του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και της προφορικής συνομιλίας

1. Όποιος αθέμιτα παγιδεύει ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο παρεμβάλλει σε συσκευή, σύνδεση ή δίκτυο παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας ή σε σύστημα υλικού ή λογισμικού, που χρησιμοποιείται για την παροχή τέτοιων υπηρεσιών, με σκοπό ο ίδιος ή άλλος να πληροφορηθεί ή να αποτυπώσει σε υλικό φορέα το περιεχόμενο τηλεφωνικής συνδιάλεξης μεταξύ τρίτων ή τα στοιχεία της θέσης και κίνησης της εν λόγω επικοινωνίας, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται η πράξη του προηγούμενου εδαφίου και όταν ο δράστης αποτυπώσει σε υλικό φορέα το περιεχόμενο της τηλεφωνικής επικοινωνίας του με άλλον χωρίς τη συναίνεση του τελευταίου.

2. Όποιος αθέμιτα παρακολουθεί με ειδικά τεχνικά μέσα ή αποτυπώνει σε υλικό φορέα προφορική συνομιλία μεταξύ τρίτων ή αποτυπώνει σε υλικό φορέα μη δημόσια πράξη άλλου, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών. Με την ίδια ποινή τιμωρείται η πράξη του προηγούμενου εδαφίου και όταν ο δράστης αποτυπώσει σε υλικό φορέα το περιεχόμενο της συνομιλίας του με άλλον χωρίς τη συναίνεση του τελευταίου.

3. Με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών τιμωρείται όποιος κάνει χρήση της πληροφορίας ή του υλικού φορέα επί του οποίου αυτή έχει αποτυπωθεί με τους τρόπους που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2 αυτού του άρθρου.

4. Αν ο δράστης των πράξεων των παραγράφων 1, 2 και 3 αυτού του άρθρου είναι πάροχος υπηρεσιών τηλεφωνίας ή νόμιμος εκπρόσωπος αυτού ή μέλος της διοίκησης ή υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου ή εργαζόμενος ή συνεργάτης του παρόχου ή ενεργεί ιδιωτικές έρευνες ή τελεί τις πράξεις αυτές κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή απέβλεπε στην είσπραξη αμοιβής, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα ετών και χρηματική ποινή από πενήντα πέντε χιλιάδες (55.000) μέχρι διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

5. Αν οι πράξεις των παραγράφων 1 και 3 αυτού του άρθρου συνεπάγονται παραβίαση στρατιωτικού ή διπλωματικού απορρήτου ή αφορούν απόρρητο που αναφέρεται στην ασφάλεια του κράτους ή την ασφάλεια εγκαταστάσεων κοινής ωφέλειας, τιμωρούνται κατά τα άρθρα 146 και 147 του Ποινικού Κώδικα.»

2. Η παράγραφος 2 του άρθρου 177 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Αποδεικτικά μέσα, που έχουν αποκτηθεί με αξιόποινες πράξεις ή μέσω αυτών, δεν λαμβάνονται υπόψη στην ποινική διαδικασία.»

3. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται εδάφιο δεύτερο ως εξής :

« Τα κακούργηματα της δωροδοκίας που αναφέρονται στα άρθρα 159, 235, 236 και 237 του Ποινικού Κώδικα και τα κακούργηματα της παραβίασης του απορρήτου των τηλεφωνημάτων και της προφορικής συνομιλίας του άρθρου 370Α του Ποινικού Κώδικα».

#### **Άρθρο 11** **Διοικητικές κυρώσεις**

1. Όταν παραβιάζεται υποχρέωση που προβλέπεται στα άρθρα 2 έως 8 ή τελείται πράξη από τις προβλεπόμενες στα άρθρα 9 και 10 του παρόντος νόμου από τον πάροχο υπηρεσιών τηλεφωνίας ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του, μέλος της διοίκησης, τον υπεύθυνο διασφάλισης του απορρήτου, εργαζόμενο ή συνεργάτη του παρόχου, επιβάλλεται για κάθε παράβαση στον πάροχο, ανάλογα με τη βαρύτητα της παράβασης, το βαθμό υπαιτιότητας και την περίπτωση υποτροπής, μία από τις παρακάτω κυρώσεις:

α) σύσταση για συμμόρφωση μέσα στα χρονικά όρια της τασσόμενης προθεσμίας με προειδοποίηση επιβολής προστίμου σε περίπτωση παράλειψης συμμόρφωσης,  
β) πρόστιμο από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ έως πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ,  
γ) αναστολή από ένα μήνα έως ένα έτος ή οριστική ανάκληση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας.

2. Οι κυρώσεις της σύστασης και του προστίμου επιβάλλονται με αιτιολογημένη απόφαση της ΑΔΑΕ ύστερα από προηγούμενη κλήση του ενδιαφερομένου για παροχή εξηγήσεων. Αν η ΑΔΑΕ κρίνει ότι πρέπει να επιβληθεί κύρωση αυστηρότερη του προστίμου, διαβιβάζει το φάκελο της υπόθεσης στην ΕΕΤΤ, η οποία δύναται με απόφασή της να επιβάλει την κύρωση της αναστολής ή ανάκλησης του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας ύστερα από προηγούμενη κλήση του ενδιαφερομένου για παροχή εξηγήσεων επί της επιβλητέας κυρώσεως. Εφόσον η ΕΕΤΤ κρίνει ότι δεν είναι προσήκουσα η επιβολή της κύρωσης της αναστολής ή ανάκλησης του ως άνω δικαιώματος παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας, επιστρέφει το φάκελο στην ΑΔΑΕ για την επιβολή ηπιότερης κύρωσης.

3. Οι αποφάσεις που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος άρθρου υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Για την άσκηση και εκδίκαση της προσφυγής εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Κατά των αποφάσεων του Διοικητικού Εφετείου επιτρέπεται αίτηση αναιρέσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

#### **Άρθρο 12** **Αστική Ευθύνη**

1. Φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος νόμου προκαλεί σε άλλον περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη υποχρεούται σε πλήρη αποζημίωση ή χρηματική ικανοποίηση. Η χρηματική ικανοποίηση ορίζεται, κατ' ελάχιστο, στο ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ, εκτός αν ζητηθεί από τον ενάγοντα μικρότερο ποσό.

2. Οι απαιτήσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδι-

κάζονται κατά τη διαδικασία των άρθρων 664 έως 676 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ανεξάρτητα από την επιβολή ή μη διοικητικών κυρώσεων ή από την άσκηση ποινικής δίωξης.

### Άρθρο 13

#### Εθνικό σχέδιο ασφάλειας ηλεκτρονικών επικοινωνιών

1. Το εθνικό σχέδιο ασφάλειας των επικοινωνιών (ΕΣΑΕ) καταρτίζεται με σκοπό την αποτελεσματική θωράκιση των υποδομών και μέσων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Στο ΕΣΑΕ περιλαμβάνονται ιδίως τα όργανα, οι στόχοι, οι γενικές αρχές και κατευθύνσεις, τα πρότυπα, τα μέσα, οι κίνδυνοι που έχουν αναγνωριστεί, τα μέτρα οργανωτικού και εκπαιδευτικού χαρακτήρα, οι υποχρεώσεις για την ενημέρωση του κοινού, οι κυρώσεις και εν γένει οι κανόνες, οι οποίοι διέπουν την πολιτική ασφάλειας για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες των δημόσιων υπηρεσιών, των Ν.Π.Δ.Δ., των επιχειρήσεων του ευρύτερου δημόσιου τομέα και των παρόχων δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

2. Το ΕΣΑΕ εγκρίνεται και αναθεωρείται με προεδρικό διάταγμα ύστερα από πρόταση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Ανάπτυξης, Δικαιοσύνης, Μεταφορών και Επικοινωνιών, Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής.

3. Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα Ν.Π.Δ.Δ., τα νομικά πρόσωπα του δημόσιου τομέα που λειτουργούν με τη μορφή Ν.Π.Ι.Δ. και οι πάροχοι δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών υποχρεούνται να προσαρμόζουν τις πολιτικές ασφάλειας που εφαρμόζουν για την προστασία των ηλεκτρονικών επικοινωνιών στις αρχές και κατευθύνσεις του ΕΣΑΕ το αργότερο εντός έξι (6) μηνών από την έγκρισή του. Οι πολιτικές ασφάλειας και τα ειδικά σχέδια που εφαρμόζονται από ορισμένες ή όλες τις υπηρεσίες των Υπουργείων Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής, δύνανται να εξαιρούνται από την υπαγωγή τους στο ΕΣΑΕ.

4. Συνιστάται ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή με σκοπό την κατάρτιση του ΕΣΑΕ. Η επιτροπή συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, είναι εννεαμελής και αποτελείται από ανώτατο δικαστικό λειτουργό ή καθηγητή Α.Ε.Ι., εν ενεργεία ή μη, ως Πρόεδρο, από υπαλλήλους της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Διοίκησης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και της Γενικής Γραμματείας Δημόσιας Τάξης του Υπουργείου Εσωτερικών, της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνιών του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών, της ΑΠΔΠΧ, της ΑΔΑΕ και της ΕΕΤΤ ως μέλη. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ως γραμματέας της επιτροπής υπάλληλος του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών ή δικηγόρος.

Για τις πολιτικές ασφαλείας και τα ειδικά σχέδια που εφαρμόζονται από κάθε Υπουργείο, δημόσια υπηρεσία, Ο.Τ.Α., Περιφέρειες και Ν.Π.Δ.Δ., που είναι αποδέκτες εθνικού ή συμμαχικού διαβαθμισμένου υλικού, όπως το υλικό αυτό ορίζεται από τον Εθνικό Κανονισμό Ασφαλείας (ΕΚΑ), εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κανονισμού αυτού.

### Άρθρο 14

#### Αρμοδιότητες υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας

Η Ελληνική Αστυνομία λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη και καταστολή των εγκλημάτων παραβίασης του απορρήτου των ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Προς το σκοπό αυτό συνεργάζεται με την ΑΔΑΕ υπό την εποπτεία του αρμόδιου εισαγγελέα.

### Άρθρο 15

#### Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει την πρώτη του μεθεπόμενου μήνα από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 15 Μαΐου 2008

#### ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

|                               |                                                             |
|-------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ                    | ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ<br>ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ                               |
| Πρ. Παυλόπουλος               | Γ. Αλογοσκούφης                                             |
| ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ                    | ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ                                              |
| Θ. Μπακογιάννη                | Ευάγ. - Β. Μειμαράκης                                       |
| ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ                     | ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ                                                 |
| Χρ. Φώλιας                    | Σ. Χατζηγάκης                                               |
| ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ<br>ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ | ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ,<br>ΑΙΓΑΙΟΥ ΚΑΙ<br>ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ |
| Κ. Χατζηδάκης                 | Γ. Βουλγαράκης                                              |

Αριθμ. 51/4/ 2008

### ΕΚΘΕΣΗ

#### Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους

(άρθρο 75 παρ. 1 του Συντάγματος)

#### στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης «Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας»

Α. Με τις διατάξεις του υπόψη σχεδίου νόμου, εισάγονται νέες ρυθμίσεις και λαμβάνονται πρόσθετα νομοθετικά μέτρα προς το σκοπό διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής εν γένει επικοινωνίας. Ειδικότερα:

1. Θεσπίζονται νέες υποχρεώσεις, πέραν των ήδη υφισταμένων, για τους παρόχους δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και για τα λοιπά αναφερόμενα στο νομοσχέδιο πρόσωπα, όσον αφορά στις διαθέσιμες στο κοινό τηλεφωνικές υπηρεσίες, υπό την οριζόμενη έννοια. Συγκεκριμένα:

α.ι) Κάθε πάροχος, στο πλαίσιο της ευθύνης του για την ασφάλεια των χώρων, εγκαταστάσεων, συνδέσεων

και συστημάτων υλικού και λογισμικού, που έχει στην εποπτεία του, οφείλει να λαμβάνει τα κατάλληλα οργανωτικά και τεχνικά μέσα και να χρησιμοποιεί συστήματα υλικού και λογισμικού, προκειμένου να διασφαλίζεται το απορρήτο της επικοινωνίας και να επιτρέπεται η αποκάλυψη τυχόν παραβίασης ή απόπειρας παραβίασης αυτού.

ii) Προς τούτο, οι πάροχοι υποχρεούνται να διενεργούν τακτικούς ελέγχους των προαναφερόμενων συστημάτων, τις τεχνικές δυνατότητες των οποίων θα πρέπει να γνωρίζουν πλήρως.

β.ι) Περαιτέρω οι προαναφερόμενοι έχουν την υποχρέωση να καταρτίζουν και εφαρμόζουν ειδικό σχέδιο πολιτικής ασφάλειας σχετικά με τα μέσα, τις μεθόδους και τα μέτρα διασφάλισης του απορρήτου της επικοινωνίας, το οποίο έχει το οριζόμενο, ενδεικτικά, περιεχόμενο και εγκρίνεται από την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (Α.Δ.Α.Ε.).

ii) Η εφαρμογή και τήρηση του προαναφερόμενου σχεδίου ανατίθεται σε εξουσιοδοτημένο στέλεχος – υπεύθυνο διασφάλισης του απορρήτου, που ορίζεται ή / και αντικαθίσταται με τις προβλεπόμενες διαδικασίες και οφείλει να συνεργάζεται με όλες τις αρμόδιες αρχές για την αποτελεσματική άσκηση του έργου του.

γ. Υποχρέωση εχεμύθειας, όσον αφορά στα θέματα που σχετίζονται με το απορρήτο των επικοινωνιών έχουν τόσο οι πάροχοι, όσο και τα μέλη της διοίκησης και ο νόμιμος εκπρόσωπος αυτών, ο υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου, οι εργαζόμενοι και οι συνεργάτες τους.

δ.ι) Παρέχεται η δυνατότητα για την επιβολή, με προεδρικό διάταγμα, της υποχρέωσης κρυπτογράφησης από τους παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας, των φωνητικών σημάτων πληροφοριών, που μεταδίδονται από τα εκτός της εποπτείας τους φυσικά μέσα, όπως ενδεικτικά προσδιορίζονται.

ii) Ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με την κατά τα ανωτέρω κρυπτογράφηση, η οποία δεν επιτρέπεται να θίγει την εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας για την άρση του απορρήτου.

iii) Για τη συμβατότητα της διαδικασίας κρυπτογράφησης μεταξύ των παρόχων, εκδίδονται κανονισμοί από την Α.Δ.Α.Ε., κατά τα ισχύοντα.

ε.ι) Τέλος, οι πάροχοι υπηρεσιών τηλεφωνίας που χρησιμοποιούν ψηφιακά κέντρα μεταγωγής, έχουν την υποχρέωση να καταγράφουν, σε ειδικά μέσα, τις διαχειριστικές λειτουργίες που επιχειρούνται στο λογισμικό κάθε κέντρου.

ii) Οποιαδήποτε επέμβαση (άμεση ή έμμεση) στα δεδομένα των σχετικών αρχείων απαγορεύεται.

iii) Για την τήρηση των προαναφερόμενων αρχείων εκδίδεται, ομοίως, κανονισμός από την Α.Δ.Α.Ε..

(άρθρα 1-5)

2. Ρυθμίζονται θέματα σχετικά με:

α) τους τακτικούς και έκτακτους ελέγχους, που διενεργεί η Α.Δ.Α.Ε. στην υποδομή των συστημάτων υλικού και λογισμικού και των μέσων εν γένει που τελούν υπό την εποπτεία των παρόχων.

β) Τη δήλωση για την άρση του απορρήτου των επικοινωνιών, που έχει συγκεκριμένο περιεχόμενο και υποβάλλεται κατά οριζόμενα από τους παρόχους ή τους νόμιμους εκπροσώπους τους και τους υπεύθυνους διασφάλισης του απορρήτου.

(άρθρα 6 και 7)

3. Καθορίζεται το πλέγμα ενεργειών του υπεύθυνου διασφάλισης του απορρήτου και των λοιπών αναφερόμε-

νων στην παρ. 4 του άρθρου 3, προσώπων, σε περίπτωση παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών.

(άρθρο 8)

4. Συμπληρώνονται και τροποποιούνται διατάξεις του Ποινικού Κώδικα {Π.Κ., π.δ. 283/1985, (ΦΕΚ 106 Α΄)} και προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

α. Επιβάλλονται ποινές φυλάκισης και χρηματικές ποινές, για την τιμώρηση εγκλημάτων κατά της ασφάλειας των τηλεφωνικών επικοινωνιών ως ακολούθως:

i) Φυλάκιση και χρηματική ποινή που κυμαίνεται από δέκα χιλιάδες (10.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, στα πρόσωπα που αποκτούν χωρίς δικαίωμα πρόσβαση σε σύνδεση ή δίκτυο παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας ή σε σύστημα υλικού ή λογισμικού που χρησιμοποιείται για τις εν λόγω υπηρεσίες, και με τον τρόπο αυτό θέτει σε κίνδυνο την ασφάλεια των τηλεφωνικών επικοινωνιών. Στην περίπτωση που ο υπαίτιος είναι εργαζόμενος ή συνεργάτης του παρόχου, επιβάλλεται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή που κυμαίνεται από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ.

ii) Φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή που κυμαίνεται από πενήντα χιλιάδες (50.000) έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ, σε όποιους παρεμποδίζουν ή θέτουν σε κίνδυνο τη λειτουργία εγκατάστασης παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας κατά τον οριζόμενο τρόπο.

iii) Φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή που κυμαίνεται από εκατό χιλιάδες (100.000) ως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ, στους παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας ή στους νομίμους εκπροσώπους τους που παραβιάζουν διάταξη κανονισμού της Α.Δ.Α.Ε. ή όρο της Γενικής Άδειας ή του δικαιώματος χρήσης ραδιοσυχνότητας ή αριθμού, που αναφέρονται στην ασφάλεια των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

iv) Φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή που κυμαίνεται από πενήντα χιλιάδες (50.000) έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ, στον πάροχο ή τον νόμιμο εκπρόσωπό του ή τον υπεύθυνο διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών που παραλείπουν να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για την αποτροπή εγκλήματος κατά της ασφάλειας των τηλεφωνικών επικοινωνιών όπως αυτό προσδιορίζεται στην ανωτέρω περ. (i), και εφόσον το εν λόγω έγκλημα τελέστηκε ή έγινε απόπειρα αυτού, ανεξάρτητα αν ο δράστης τιμωρήθηκε.

v) Φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή που κυμαίνεται από δέκα χιλιάδες (10.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ, στα πρόσωπα που διαθέτουν αθέμιτα στο εμπόριο ή προσφέρουν με άλλον τρόπο προς εγκατάσταση ειδικά τεχνικά μέσα για την τέλεση των πράξεων της περ. (i) ή διαφημίζουν ή προσφέρουν τις υπηρεσίες τους δημόσια για την τέλεση των πράξεων αυτών.

β. Στην περίπτωση που οι προαναφερόμενες αξιόποινες πράξεις θέτουν σε κίνδυνο θεμελιώδεις αρχές και θεσμούς του πολιτεύματος (άρθρο 134 Π.Κ.) ή απορρήτο που αναφέρεται στην ασφάλεια του κράτους ή εγκαταστάσεων κοινής ωφελείας, επιβάλλεται η ποινή κάθειρξης.

γ.ι) Επανακαθορίζονται οι παράνομες πράξεις η διάπραξη των οποίων στοιχειοθετεί το έγκλημα της παραβίασης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και της προφορικής συνομιλίας, με την προσθήκη σε αυτές και της αθέμιτης παγίδευσης ή παρέμβασης καθ' οιονδήποτε

ποτε τρόπο σε δίκτυο παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας ή σε σύστημα υλικού ή λογισμικού, που χρησιμοποιείται για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών για συγκεκριμένο σκοπό.

ii) Επανακαθορίζονται, επίσης, επί το αυστηρότερο, οι ποινές που επιβάλλονται εφεξής για την τιμώρηση των προαναφερόμενων πράξεων. Συγκεκριμένα, επιβάλλεται ποινή της κάθειρξης μέχρι δέκα (10) ετών, η οποία στην περίπτωση που, οι εν λόγω πράξεις διαπράττονται, από πάροχο υπηρεσιών τηλεφωνίας ή τα λοιπά αναφερόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 3 του νομοσχεδίου πρόσωπα, κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια ή με σκοπό την είσπραξη αμοιβής, συνοδεύεται και με χρηματική ποινή που κυμαίνεται από πενήντα πέντε χιλιάδες (55.000) έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

iii) Τέλος, προβλέπεται ότι, σε περίπτωση που η διάπραξη συγκεκριμένων εκ των ανωτέρω παράνομων πράξεων έχει ως αποτέλεσμα την παραβίαση στρατιωτικού ή διπλωματικού απορρήτου ή απορρήτου που αφορά στην ασφάλεια του κράτους ή εγκαταστάσεων κοινής ωφελείας, επιβάλλονται οι ποινές των άρθρων 146 και 147 του Π.Κ., [κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών και σε περίπτωση πολέμου ισόβια ή πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και φυλάκιση μέχρι τριών (3) ετών, αντίστοιχα].

δ. Τροποποιούνται – συμπληρώνονται οι διατάξεις των άρθρων 177 και 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (π.δ. 258/1986, ΦΕΚ 121 Α΄) και προβλέπονται τα εξής:

i) Το εφετείο καθίσταται εφεξής αρμόδιο για την εκδίκαση και των αδικημάτων της: αα) δωροδοκίας και ββ) παραβίασης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και της προφορικής συνομιλίας.

ii) Διατυπώνεται ρητά ότι, αποδεικτικά μέσα που έχουν αποκτηθεί με αξιόποινες πράξεις ή μέσω αυτών, δεν λαμβάνονται υπόψη σε καμιά περίπτωση στην ποινική διαδικασία εν γένει. (άρθρα 9 και 10)

5.α. Θεσπίζονται διοικητικές κυρώσεις για τα πρόσωπα (πάροχος, νόμιμος εκπρόσωπός του, μέλος διοίκησης, υπεύθυνος διασφάλισης του απορρήτου των επικοινωνιών, εργαζόμενος, συνεργάτης του παρόχου), που παραβιάζουν τις υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από συγκεκριμένες διατάξεις του υπό ψήφιση νόμου. Ειδικότερα για τις εν λόγω παραβάσεις επιβάλλεται, εναλλακτικά, με βάση την αρχή της αναλογικότητας, μία από τις ακόλουθες κυρώσεις: i) σύσταση για συμμόρφωση μέσα στα χρονικά όρια της τασσόμενης προθεσμίας με προειδοποίηση επιβολής προστίμου, σε περίπτωση παράλειψης συμμόρφωσης, ii) πρόστιμο από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ, iii) αναστολή από ένα (1) μήνα έως ένα (1) έτος ή οριστική ανάκληση του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών τηλεφωνίας.

β. Καθορίζονται οι ειδικότερες προϋποθέσεις, τα αρμόδια όργανα και η διαδικασία για την επιβολή των προαναφερόμενων διοικητικών κυρώσεων, καθώς και τα ένδικα μέσα κατά των αποφάσεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των προτεινόμενων ρυθμίσεων. (άρθρο 11)

6.α. Ορίζεται ότι, τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που προκαλούν σε άλλον περιουσιακή ζημία ή ηθική βλάβη, κατά παράβαση των διατάξεων του υπό ψήφιση νόμου, υποχρεούνται σε πλήρη αποζημίωση ή χρηματική ικανοποίηση.

β. Η εν λόγω χρηματική ικανοποίηση ορίζεται στο ποσό των δέκα χιλιάδων (10.000) ευρώ τουλάχιστον, εκτός

αν ζητηθεί μικρότερο ποσό από τον ενάγοντα.

γ. Οι προαναφερόμενες απαιτήσεις εκδικάζονται κατά τα άρθρα 664-676 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

(άρθρο 12)

7.α. Προβλέπεται η κατάρτιση Εθνικού Σχεδίου Ασφαλείας των Επικοινωνιών (ΕΣΑΕ), προς το σκοπό αποτελεσματικής θωράκισης των υποδομών και μέσων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

β. Το εν λόγω σχέδιο, που εγκρίνεται και αναθεωρείται με π.δ., έχει το ενδεικτικά οριζόμενο περιεχόμενο.

γ.ι) Επιβάλλεται η υποχρέωση στις δημόσιες υπηρεσίες, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. του δημόσιου τομέα και στους παρόχους δικτύων ή υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να προσαρμόζουν, εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, τις πολιτικές ασφαλείας που εφαρμόζουν, για την προστασία των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, προς τις αρχές και κατευθύνσεις του ΕΣΑΕ.

ii) Παρέχεται η δυνατότητα εξαιρέσεων, από το ΕΣΑΕ, των πολιτικών ασφαλείας και των ειδικών σχεδίων που εφαρμόζονται από συγκεκριμένες δημόσιες υπηρεσίες.

δ. Συνιστάται εννεαμελής, ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή, που έχει την οριζόμενη συγκρότηση, προς το σκοπό κατάρτισης του ΕΣΑΕ. Τα μέλη της επιτροπής αυτής και ο γραμματέας της ορίζονται με υπουργική απόφαση. (άρθρο 13)

8. Προβλέπεται ότι, η Ελληνική Αστυνομία, λαμβάνει κατά τον οριζόμενο τρόπο τα αναγκαία μέτρα, για την πρόληψη και καταστολή εγκλημάτων παραβίασης του απορρήτου των επικοινωνιών. (άρθρο 14)

Β. Από τις προτεινόμενες διατάξεις προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

#### Ι. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Δαπάνη από τη:

α. Διενέργεια από την ΑΔΑΕ τακτικών και εκτάκτων ελέγχων (τεχνικές δοκιμές κ.λπ.) στα συστήματα των παρόχων, και ειδικότερα από την καταβολή εξόδων μετακίνησης, υπερωριών, καθώς και από την προμήθεια ή εκμίσθωση τεχνικού εξοπλισμού.

(άρθρο 6)

β. Καταβολή αποζημίωσης στα μέλη και το γραμματέα της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής που έχει ως έργο την κατάρτιση του ΕΣΑΕ. (άρθρο 13) Η δαπάνη αυτή εξαρτάται από την έκδοση κ.υ.α. και εκτιμάται στο ποσό των 32.500 ευρώ περίπου.

2. Ενδεχόμενη δαπάνη από τυχόν επιβολή της ποινής κάθειρξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 9 παρ. 6 και 10 παρ. 1 του σχεδίου νόμου.

3. Αύξηση εσόδων από την είσπραξη:

α. Μεγαλύτερου παραβόλου για την εκδίκαση των κακουργημάτων της: i) δωροδοκίας και ii) παραβίασης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας και της προφορικής συνομιλίας, λόγω της υπαγωγής τους εφεξής στη δικαιοδοσία του εφετείου. (άρθρο 10 παρ. 3)

β. Προστίμου (από 20.000 έως 5.000.000 ευρώ) που τυχόν επιβάλλεται, ως διοικητική κύρωση, στους παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας ή τους νόμιμους εκπροσώπους τους και στα λοιπά αναφερόμενα στην παράγραφο 4 του άρθρου 3 πρόσωπα, που παραβιάζουν τις υποχρεώσεις οι οποίες απορρέουν από τις διατάξεις των άρθρων 2-8 του υπό ψήφιση νόμου ή τελούν πράξεις προβλεπόμενες από τα άρθρα 9 και 10 του ίδιου νόμου.

(άρθρο 11 παρ. 1)

II. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού του ΤΑΧΔΙΚ και των λοιπών φορέων της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 663/1977 (Ταμείο Νομικών, ΟΓΑ, ΟΑΕΕ, Ταμεία Πρόνοιας Δικηγόρων κ.λπ.)

1. Ενδεχόμενη αύξηση εσόδων από τη μετατροπή ποινών φυλάκισης σε χρηματικές και την είσπραξη των χρηματικών ποινών που τυχόν επιβάλλονται για την τιμώρηση των εγκλημάτων κατά της ασφάλειας των τηλεφωνικών επικοινωνιών, όπως οι ποινές αυτές προβλέπονται από τα άρθρα 292Α και 147 του Ποινικού Κώδικα.

(άρθρα 9 παρ. 3 και 10 παρ. 5)

2. Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων από την επιβολή, εφεξής, της ποινής κάθειρξης για συγκεκριμένα αδικήματα του υπό ψήφιση νόμου, αντί των ποινών φυλάκισης και των χρηματικών ποινών που προβλέπονται σήμερα.

(άρθρο 10 παρ. 1)

III. Επί του προϋπολογισμού της ΟΤΕ Α.Ε. (Ν.Π.Ι.Δ. μη επιχορηγούμενο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό)

Ενδεχόμενη δαπάνη από την εκπλήρωση των εν γένει υποχρεώσεων που επιβάλλονται με τις επί μέρους διατάξεις του νομοσχεδίου στους παρόχους υπηρεσιών τηλεφωνίας.

Αθήνα, 7 Μαρτίου 2008

Ο Γενικός Διευθυντής

Βασίλειος Λέτσιος

#### **ΕΙΔΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ**

(άρθρο 75 παρ. 3 του Συντάγματος)

**στο σχέδιο νόμου «Ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου διασφάλισης του απορρήτου της τηλεφωνικής επικοινωνίας»**

Από τις διατάξεις του προτεινόμενου νομοσχεδίου προκαλούνται τα ακόλουθα οικονομικά αποτελέσματα:

#### I. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού

1. Δαπάνη από τη:

α. Διενέργεια από την ΑΔΑΕ τακτικών και εκτάκτων ελέγχων (τεχνικές δοκιμές κ.λπ.) στα συστήματα των παρόχων, και ειδικότερα από την καταβολή εξόδων μετακίνησης, υπερωριών, καθώς και από την προμήθεια ή εκμίσθωση τεχνικού εξοπλισμού.

(άρθρο 6)

β. Καταβολή αποζημίωσης στα μέλη και το γραμματέα της ειδικής νομοπαρασκευαστικής επιτροπής που έχει ως έργο την κατάρτιση του ΕΣΑΕ. (άρθρο 13) Η δαπάνη αυτή εξαρτάται από την έκδοση κ.υ.α. και εκτιμάται στο ποσό των 32.500 ευρώ περίπου.

2. Ενδεχόμενη δαπάνη από τυχόν επιβολή της ποινής κάθειρξης, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 9 παρ. 6 και 10 παρ. 1 του σχεδίου νόμου.

Οι ανωτέρω δαπάνες θα καλύπτονται από τις πιστώσεις του προϋπολογισμού του Υπουργείου Δικαιοσύνης (Ειδ. Φ. 17-110, 310 και 620).

II. Επί του Κρατικού Προϋπολογισμού και του προϋπολογισμού του ΤΑΧΔΙΚ και των λοιπών φορέων της παρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 663/1977 (Ταμείο Νομικών, ΟΓΑ, ΟΑΕΕ, Ταμεία Πρόνοιας Δικηγόρων κ.λπ.)

Ενδεχόμενη απώλεια εσόδων από την επιβολή, εφεξής, της ποινής κάθειρξης για συγκεκριμένα αδικήματα του υπό ψήφιση νόμου, αντί των ποινών φυλάκισης και των χρηματικών ποινών που προβλέπονται σήμερα.

(άρθρο 10 παρ. 1)

Η ανωτέρω απώλεια εσόδων θα αναπληρώνεται από τα έσοδα που αναμένεται να προκύψουν από την εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 9 παρ. 3 και 10 παρ. 5.

Αθήνα, 7 Μαρτίου 2008

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ  
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Γ. Αλογοσκούφης

Σ. Χατζηγάκης